

ከኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል

ጋር በመተባበር በየሰዓት የሚታተም

በኤሌክትሪክ መሠረተ-ልማት ላይ የተደቀነው ፈተና

ኢትዮጵያ ከተለያዩ አማራጮች የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫ የሚያስችል ጸጋ የተሰጠት ሀገር ነች። ይሁንና የማመንጫ ጣቢያዎችን በሚፈለገው ልክ ባለመገንባታና የኤሌክትሪክ መሠረተ-ልማቶችን ባለማስፋፋቷ ምክንያት ለረዥም ዓመታት ከዘርፉ ማግኘት የሚገባትን ጥቅም ሳታገኝ ኖራለች።

ከቅርብ ዓመታት ወዲህ የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል የሀገሪቱን የኤሌክትሪክ አቅም በማሳደግ የኅብረተሰቡን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥና ግብርናውን ከኢንዱስትሪ ጋር እያመጋገቡ ለመበልጸግ የተያዘውን የመንግሥት አቅጣጫ ተከትሎ ኃይል የማመንጫ ጣቢያዎችን በመገንባትና ከፍተኛ ኃይል ማስተላለፊያ መስመሮችን በመዘርጋት አበረታች ውጤት እየሰየ ነው። ተቋሙ የሀገሪቱን የኤሌክትሪክ ፍላጎት ከማሟላት ባለፈ ለጎረቤት ሀገራት ኃይል እየሸጠ ከፍተኛ የውጭ ምንዛሪ በማስገኘት ላይ ይገኛል።

«እርስ በእርስ ሥጋን በኩብት ጠበቅ» እንዲሉ፤ በሚገኘው የውጭ ምንዛሪ ለሀገር ውስጥ የኤሌክትሪክ መሠረተ-ልማት ማስፋፊያ የሚውሉ ግብዓቶችን በመግዛት በመሠረተ ልማት አለመስፋፋት ምክንያት ተጠቃሚ ላለሆነው የኅብረተሰብ ክፍል የኤሌክትሪክ ኃይልን ተደራሽ ለማድረግ ታትሮ እየሠራ ይገኛል።

ተቋሙ የሕዝቡን የኤሌክትሪክ ኃይል ፍላጎትና ተጠቃሚነት ሙሉ ለሙሉ ለማረጋገጥ እያከናወነ ያለው እንዲህ ዓይነቱ ተግባር ሀገራዊ ኃላፊነት በማይሰማቸውና ብዙ ውድመት ፈጽመው ጥቂት መጠቀም በሚፈልጉ ግለሰቦች እየተደናቀፈ ነው።

ጉዳዩን አስመልክቶ የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል የኮርፖሬት ኮሙኒኬሽን ዳይሬክተር አቶ ሞገስ መኮንን ተከታይን መረጃ ሰጥተውናል።

የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል በሚያስተዳድራቸው የከፍተኛ ኃይል ማስተላለፊያ

መስመር ተሸካሚ የብረት ምሰራቾች ላይ ተደጋጋሚ ስርቆት ተፈጽሞባቸዋል። በ2014 ዓ.ም ብቻ ከኤሌክትሪክ የብረት ማማዎች ላይ በተሰረቀ 756 ቶን ብረት ተቋሙ የ100 ሚሊዮን ብር ኪሳራ እንዳጋጠመው አቶ ሞገስ ይናገራሉ።

እንደ አቶ ሞገስ ገለጻ፤ ተቋሙ የሚያስተዳድራቸው ከፍተኛ የኃይል ማስተላለፊያ መስመሮች 15 ሺ 467 ኪሎ ሜትር ርዝመት ወይም 20 ሺ 253 ኪሎ ሜትር የሰርኪዩት ርዝመት ያላቸውና ከ132 እስከ 500 ኪሎ ሾልት ኃይል የሚሸከሙ ናቸው። በአንድ ኪሎ ሜትር የሰርኪዩት ርዝመት በአማካይ ሦስት ከፍተኛ የኃይል ማስተላለፊ የብረት ማማዎች ይገኛሉ።

እንደአርሳቸው አባባል፤ በ2014 ዓ.ም ብቻ 24 የሚደርሱ ከፍተኛ ኃይል ማስተላለፊያ የብረት ማማዎች ሙሉ ለሙሉ ተቆርጠው ወድቀዋል። የብረትና የኮንዳክተር ዘረፋም ተፈጽሞባቸዋል። ከዚህ በተጨማሪ በቁጥር 30 ሺ 257 የሚሆኑ የተለያዩ ብረቶች በቁማቸው ካሉ ማማዎች ተፈታተው መወሰዳቸውን ያስረዳሉ።

በአጠቃላይ ከወደቁትና በቁማቸው ከተዘረፉት ማማዎች 756 ቶን ብረት መሰረቁን የተናገሩት ዳይሬክተሩ፤ ይህም በገንዘብ ሲሰላ 72 ነጥብ ሦስት ሚሊዮን ብር የሚገመት ኪሳራ ማድረሱንና የተሰረቀውን ብረት መልሶ ለመተካትም ተቋሙ 23 ነጥብ ስምንት ሚሊዮን ብር ማውጣቱን ይናገራሉ። በዚህ የተነሳ በ2014 ዓ.ም በስርቆትና በመልሶ ግንባታ ተቋሙ እስከ መቶ ሚሊዮን ብር የሚደርስ ኪሳራ እንዳጋጠመው ገልጸው፤ በስርቆቱ ምክንያት በተስተዳገለው ኃይል የማስተላለፍ ሥራ ሁለት ሺ 396 ሜጋ ዋት ሰዓት ኃይል እንደበከነ እና ይህም ወደ ገንዘብ ሲለወጥ አምስት ሚሊዮን ብር እንደሚገመት አቶ ሞገስ ያስረዳሉ።

ባለፉት ተከታታይ ሦስት ዓመታት የስርቆቱ መጠን እየጨመረ መምጣቱን የተናገሩት ዳይሬክተሩ፤ አንዳንድ አካባቢዎች በተወሰኑ ማማዎች ላይ ብቻ ተደጋጋሚ

ስርቆት እንደሚፈጸምና ተቋሙ የሚፈጸመውን ስርቆት ለማስቀረት የተለያዩ የጥንቃቄ ርምጃዎችን ሲውስድ እንደነበር ያስታውሳሉ። ለአብነትም ብሎኖች በቀላሉ እንዳይፈቱ የመበየድ ሥራ እንደተሠራ ጠቅሰው፤ ያም ሆኖ የመቀረጫ ማሽን ተጠቅሞ ማማዎችን በመጣል እስከ መዝረፍ መደረሱን ይገልጻሉ።

እየተዘረፈ ያለው ንብረት የሕዝቡ መሆኑን፤ የአገልግሎቱ ተጠቃሚም ሕዝቡ እንደሆነና የአገልግሎቱ መቋረጥ የሚጎዳው መልሶ ሕዝቡን እንደሆነ ከኅብረተሰቡ ተወካዮች፤ ከጸጥታ እና ከፍትሕ አካላት ጋር በመነጋገር ግንዛቤ የመፍጠር ሥራ መሠራቱንም ይጠቅሳሉ። በአዋጅ ቁጥር 464/97 አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ 2 ላይ በግልጽ እንደተቀመጠው የኤሌክትሪክና የቴሌኮም መሠረተ ልማቶችን በዋናነት የመጠበቅ ግዴታ የሚያስቀምጠው በየደረጃው ላይ የመስተዳድር አካላት መሆኑን የገለጹት አቶ ሞገስ፤ እነዚህ የመስተዳድር አካላት የተጠለባቸውን ኃላፊነት በአግባቡ መውጣት እንዲችሉ ግንዛቤ የመፍጠር ሥራ መሠራቱን ያስረዳሉ።

በተሰሩት የግንዛቤ ማስጨበጥ ሥራዎች በአንዳንድ አካባቢዎች ኅብረተሰቡ የሚጠረጠሩቸውን ግለሰቦች አጋልጦ ለሕግ እስከማቅረብ የሚደርስ እርምጃ እየወሰደ እንዳለና በዚህም አበረታች ውጤት እየታየ መሆኑን ጠቅሰው፤ በሌሎች አካባቢዎችም አርሶአደሩ መሬቱ ላይ የቆሙ ማማዎችን ለመጠበቅ ኃላፊነት እስከ መውሰድ መድረሱን ይናገራሉ።

በግለሰቦች ይዘታ ላይ የማይገኙትንና በወል መሬት ላይ የቆሙ ማማዎችንም ፖሊስ እየተዘዋወሩ የማይታዩ ልምድ እያዳበሩ መምጣቸውን ይገልጻሉ። በዚህ የተነሳ በተወሰኑ ቦታዎች ላይ ስርቆቱ ቀርቷል በሚባል ደረጃ ውጤት እንደታየ ተናግረው፤ ይህም ግንዛቤ የመስጠቱን ሥራ አጠናክሮ መቀጠል እንደሚያስፈልግ ያመለከተ ነው ይላሉ።

በአንዳንድ አካባቢዎች ግን አሁንም ችግር መቀጠሉን የገለጹት አቶ ሞገስ፤ በተለይም ከጉዳዩ ጋር በተያያዘ ተከሰው

በሚቀርቡ ወንጀላዎች ላይ አንዳንድ የፍትሕ አካላት የሚጥሉት ቅጣት አስተማሪ አለመሆኑ ችግር እንዳይገታ ምክንያት እንደሆነም ይጠቁማሉ።

አንድ ታወቀ ሲወድቅ በአማካይ ከአምስት እስከ ስምንት ሚሊዮን ብር ኪሳራ ሊያደርስ ይችላል ያሉት ዳይሬክተሩ በእንዲህ ዓይነቱ ግዙፍ መሠረተ-ልማት ውድመት ተይዘው የታሰሩ ወንጀላዎች የመቶ ብር የሰጠው እንዲለቀቁ ማድረግ ጥፋታቸውን የሚያበረታታ እንጂ የሚያስተምር ባለመሆኑ የፍትሕ አካላት ለጉዳዩ ትኩረት ይስጡት የሚል መልዕክት ያስተላልፋሉ።

መሠረተ-ልማትን ማውደም ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ አሻጥር እንዳለበት የሚያመለክቱ ሁኔታዎች እንዳሉ የተናገሩት ዳይሬክተሩ፤ በአንዳንድ አካባቢዎች የመንግሥት የጸጥታ አካላት ሥራቸውን እየሠሩ አይደሉም የሚል ትርጉም እንዲሰጠው ለማድረግ ተደጋጋሚ ስርቆት እንደሚፈጸም ይናገራሉ። ለታላቁ የሀዳሴ ግድብ ግብዓት የሚያቀርቡ ትልልቅ የሲሚንቶ ፋብሪካዎች ሳይቀሩ በኤሌክትሪክ መስመሮቻቸው ላይ ሆነ ተብሎ ስርቆት እንደሚፈጸምባቸው የገለጹት አቶ ሞገስ፤ ይህም የሀገሪቱን የኢኮኖሚና የልማት እንቅስቃሴን ሆነ ብሎ ለመጉዳት የታሰበ ሴራ ይመስላል ይላሉ።

ግብዓት ለማግኘት ሲሉ ከሌቦች ላይ የተሰረቁ ብረታብረቶችን የሚገዙ የፋብሪካ ባለቤቶችም ችግሩን የሚያባብሱ መሆናቸውን በመግለጽ እንዲህ ዓይነቱ እኩይ ተግባር በሁሉም የሀገሪቱ ክፍል የኤሌክትሪክ መሠረተ-ልማትን ለማስፋፋት የሚደረገውን ጥረት የሚያደናቅፍ በመሆኑ ኅብረተሰቡ ጥፋተኞችን እንዲያጋልጥና የሚመለከታቸው የፍትሕ አካላትም በወንጀላዎች ላይ ተመጣጣኝ ቅጣት እንዲጥሉ ዳይሬክተሩ ጥሪ አቅርቦል።

የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል